

[Transcript] Forklart / Et nytt parti kan bli overraskelsen i høstens valg

Det nærmer seg kommunevalg, og i år kan ett parti bli den store overraskelsen, og de har du sånn synligvis aldri hørt om.

Nå kommer det et parti som er av og med helt vanlig folk.

Et usjent og oljevendelig parti er nå mer populært enn miljøpartiet de grønner på målingene.

Du hører på forklart fra Aftenposten, det er åttende juni, og jeg heter han og Marie Møgesden.

Industri og næringspartiet, eller INP da, som det kalles, er et ganske nytt og usjent parti.

De sier selv at de er veldig opptatt av å bevare miljøet, men de vil også legge tretteferien vekst i oljenæringer.

Sigri Gøysen er politisk journalist her i Aftenposten og har kikket på de nyeste partimålingene.

Og der er det et parti som skiller seg ut. Industri og næringspartiet, altså INP, får 3,3 prosent oppslutning på Nordstadts siste måling.

Og det er den beste målinga de har hatt hittil.

Og mann som kanskje er mest fornøyd med det, han heter Ove Ingemann Valtersø.

Jeg tror politiske landskapet nå trenger folk med arbeidslivserfaring.

Han er partileder for Industri og Næringspartiet og er grunnlegger for det partiet.

Han har selv hatt lang arbeidserfaring med industri og olje og gasnæringer.

Han er opptatt av å bevare natur og miljø.

Og et partiet jobber da for å fjerne, for eksempel, vindturbina som grip inn i natten, og vil bevare norske naturressurser med tanke på vannkraft.

Han og partiet er ferd at vi skal lette etter olje.

Og den politikken kan se ut til at jeg har trofett en nerve nå.

For der som det hadde vært stortingsvalg i morgen, og der som resultater ble akkurat som på den målinga her,

så ville partiet faktisk fått én representant på Stortinget.

INP har blitt det spesielt populært på Vestlandet og i Nordnorge.

Der er det jo en del industri i de her delene til landet, så det kan jo gi litt mening sånn sett.

Og han valtesjø, han mener selv at det er positivt at partiet ikke har en ideologi som ligger da langs den traditionelle høyre venstreaksen som vi skjer ellers i politikken.

Og at det er nå som folk har ønsket seg over lang tid.

For partiet vil ikke velge mellom rød eller blåside i norsk politikk.

Og der med, så har Miljøpartiet grønne fått selskap i å kalle seg et blåk uavhengig partiet.

Det er samme, men valtesjø, han er klar på at det er partiet som han absolutt ikke kan samarbejde med.

Og han sier at han ikke er chefet seg og kan samarbejde med nå partiet på Stortinget, som går inn for vindkraft, verken på land eller til vann.

Partiprogrammet til INP, de legger veldig stor vekt på vekst og fortsatt lætevirkosomhet i oljeindustrien.

Og valtesjø sier at de aldri kunne samarbejde med partiet som ønsker å avvikle oljeindustrien.

Så de to blåk uavhengig partiet vil kanskje aldri fin sammen.

Hvor henter partiet velgerne sine fra?

Det er i størst grad FRP å nokke opp fra Santepartiet.

Det kan heine at det er fordi partiet frister med en blandingsmenyt og røttkjøtt og litt klimaskepsis, mye olje og gas,

motstand mot EU og EUS.

[Transcript] Forklart / Et nytt parti kan bli overraskelsen i høstens valg

De sier nei til vindkraft, frustrasjon over strømpriset og det snakkes.

Hva slags folk er det som stemmer på INP, da?

Det er flest min i alle 50-59 år og mange fra industribølg.

Det er som for eksempel Odda, men det er en fin folk i alle aldra.

Flere andre målinger har vist at INP kan få et lite gjennombrudd ved høstens lokale valgbløntene i Stavanger og Sannes.

Og det er altså høstens valgindustri og næringspartiet jobber mot nå.

Og der kan de få en viktig rolle.

Det har muligheten til å bli litt som bompengepartiet ved sist kommunen valg, altså et parti som kommer inn fra sidlinja og skapar litt kaos i den etablererte partirekko.

Alt skal talfestes.

Oppskår, ti av ti.

En god vurdering for det å lys opp i jernvoves og kan få oss til å presteeer bedre.

Men gjør det samtidig verden til et litt kjøpere sted?

Vi blir overvokket av enten kommersjell eller offentlig.

Så blir jeg velnødt til å selge og selge og selge.

Hør ny sesong av DeepDick i Podomi eller Aftonpostenappen.

Det er jo en av dette valgårids overraskelser, at de gjør det så pass bra, og så er det veldig mye usikkerhet her.

Kjetil B. Alsteheim er politisk redaktør i Aftonposten og følger nøye med på de ulike partierne.

Han tror det er flere grunner til at dette nye partiet krypper oppover på målingene.

Det er et lite parti, et nytt parti, det er vanskelig å vite nedaktig hvor godt de gjør det.

Og så sier det noe om en vis sånn fragmentering i politikken, at du får disse større oppslutninger om sånne små,

så bompengelistene for fire år siden, kanskje industri og næringspartiet nå, pluss noen andre.

Og det er jo en utvikling som også er børt å følge med på.

Kjetil, hva er det som appellerer med de?

Industri og næringspartiet har en mennye av misnøye, der de har ulike saker,

der folk kan være irritert på eller surre på eller misfornøyd med, og der de prøver å appellere til de velge gruppene.

Noe av det går på olje og industri, det er å satt seg mer på oljevirkosomhet,

som gir en appell i det kjærenområdet for INP, som er Rogaland, Hordaland i utgangspunktet, men også sprett seg andre steder, og så fikk de en boost i fjord sommer med høye strømpriser.

Strømpriskrisen har vært viktig for dem, men også andre ting,

litt som generell misnøye med antandt motstand mot EVVS og nei til vindkraft og sånt.

Som Sigri sa tidligere i episodeen her, så kommer en del av de som støtter industri- og næringspartiet fra FRP eller Centerpartiet.

Og det er det nok en grunn til.

En forskjell er jo at industri- og næringspartiet aldri har hatt makt.

Fremstighetspartiet satt i regjering i nesten syv år, og var del av flertallet som styrte Norge.

Da Arnas Orber var statsminister i hele otte år.

Så fremstighetspartiet har et ansvar for den politikken som ble ført av Centerpartiet, og er jo nå i regjering.

Og har ansvar for den politikken som blir ført nå, så begge de partiene har enten da ansvar nå,

[Transcript] Forklart / Et nytt parti kan bli overraskelsen i høstens valg

eller et ansvar for det som har skjedd i ganske nærfortid.

Hvor tror du av bør FRP og Centerpartiet forholde seg av dette partiet?

Det er jo småhall her, så det er litt forsiktig med å være forsikker og sikker.

Men du ser at det spiser en del av velgere som ser i fremstighetspartiet gjerne skulle hatt.

Og det er et problem for fremstighetspartiet, og Centerpartiet sliter jo generelt med at det er partiet miste velgere,

så det blir at det spises på de partiene av velgere som de trenger.

Hvem er det aktuelt for dette partiet her å samarbeide med da?

De har jo sagt at det ikke vil samarbeide med noen partier som er for vindkraftverken på land eller til hafs,

og da er det bare et parti igjen, og det er rødt, og du blir jo ikke flertallet i det.

Det som skjer med industri- og næringspartiet nå kan minne litt om det som skjedde i valgkampen for fire år siden.

I Bergen er partiet Folkeaksjonen nei til mer bombenger målt til 20 prosens oppslutning, og FNB stiller lister i 14 kommuner i fire fylker.

Da begynte Folkeaksjonen nei til mer bombenger og vokser skikkelig rett før kommunen valget.

Og litt som i MP, så fikk de en oppsving på grunn av misnøye.

Og samtidig er det noen forskjeller her som jeg tror er viktig.

Og det ene var at disse bombengelistene hadde en tydelig sak, og det var nei til mer bombenger.

Og der hadde de god timing.

I Bergen ble nye bomstasjoner satt opp på våren, og i Oslo var det endringer i bombengesystemet rett før sommeren.

Og så hadde de en veldig tydelig motstander særlig i miljøpartiet i grunnene,

og det trengs også i politikken, du må ha noen å krangle med for at du skal bli synlig.

Og det gjorde at disse bombengelistene fikk et sånn gjennombrudd.

Det er litt vanskelig å se med industrie- og næringspartiet hva som skal være den tydelige saken.

Hvis vi hadde de strømpriserne som vi hadde i fjord sommer, så kunne det være den saken.

Men sånn som gaspriser og strømpriser har utviklet seg i Norge og Europa nå frem mot denne sommeren, så blir det ikke så satt på spisen.

Og bombengepartiet, det som nå har fått navnet folkets parti, har stagnert lett etter succesen i kommunervalget.

Man må i hvert fall nesten ha forstøjjelsesklass for å se det partiet på målingen i dag.

Og etter gjennombruddet for fire årsje, så har de støtt på oppsplitting og krangler om partiretning.

Det å være et sånn nytt ferskt parti, der du ikke har fått satt en organisasjonskultur,

det er ikke så lett, og vi ser også industrie- og næringspartiet nå, at det har vært som frem mot og bakom disse v-tektene.

Og det er ikke så rart når det er en ny orientasjon som vokser veldig fort.

Ja, nå står nok det i v-tektene våre, men det er ikke sånn det egentlig foregår.

Men sånn ting kan skape problemer etter et valg.

Men uavhengig av hvor godt industrie- og næringspartiet gjør det på selve valgdagen,

tror du at de vil kunne påvirke valget i form av hvilke saker som blir satt på dagsorden?

Jeg tror de er mer avhengig av at de sakene som dominerer eventuelt passe for dem å gjøre dem synlige.

De som utfordres mest av industrie- og næringspartiet vil nok ha et behov for å kviter ut de samme

[Transcript] Forklart / Et nytt parti kan bli overraskelsen i høstens valg

tingene,

som fremstidspartiet. De snakker jo mye om satser på olje og sånn uansett, men for dem blir det viktig å vise fram det for å dra de velgerne som eventuelt måtte trekkes mot industrie-

og næringspartiet tilbake til seg. Så påvirking kan det ha på valgkampen og litt på hvordan ulike partiet tenker taktisk.

Hvilke utfordrer de møter rundt omkring på kjøpesenter og åtterg og i avis spalt eller sånt.

På målinga til en nordstat så går INP litt opp samtidig som miljøpartiet i grønne har gått ned.

Kjettil, betyr det at folk begynner å miste litt tro av på klimaløsninger eller?

Sånn kan man ikke lese de malingene, for vi såv Stortingsvalget 2021 at klima var en av de viktigste sakene for mange velgere.

Men det betyr ikke at de som har klima som en av de sine viktigste saker nødvendigvis stemmer på et av de partiene som vi ofte omtaler som miljøpartier,

altså miljøpartiet i grønne eller venstre eller SV, men det betyr at de legger vekt på klima når de vurderer de andre partiene.

Og sånn som Stortingsvalget i 2021, så hadde jo de aller fleste partiene vær veldig opptatt av å vise fram klimapolitikken sin.

Unntakene er vasantepartiet og fremstighetspartiet, så nåt velgere kan være opptatt av klima, og likevel tenker at jeg synes høyres klimapolitikk er god, og så er jeg opptatt av skatt for eksempel, og der liker jeg høyre best, så blir det høyre, eller kommer opptatt av arbeidspartiet, og løsninger på et land felt. De fleste velgere er opptatt av en ny og saker, der klima er for mange etter punktene på den lista de har.

Sånn alt i alt om du skulle spå nå, hvordan tror du det ville gå med INP i høst?

Ja, det blir jo spennende å se om de får inn noen. Det kan jo se sånn ut.

Også om det futter ut etterpå, sånn som det virker som det skjer med disse bomlistene, eller om det blir noe mer, det tar veldig lang tid å bli et etablert parti rikspolitiske i Norge.

Det er ikke lett, så det er en lang vei frem dit, men vi får se hva dette blir.

Du har hørt en podkast fra Aftenposten. Det var Sigere Gøysen og KTLB Alsteheim som forklarte deg hva industri og næringspartiet er.

Undersjøkkelsen er vi viser til i denne episoden er gjort av Nordstad for Aftenposten og NRK, og er utført blant 991 respondenter.

A disse oppgav 679 partipreferanse. Undersjøkkelsen ble utført mellom 24. mai og 30. mai.

Du har hørt lyd fra NRK. Denne episoden er laget av produsent igjen i Førland og meg,

Hanna-Marie Møgesten. Resten av forklart er Anders Weberg,

Synesøhol, Olav Eggesvik og Philip A. Johannesborg.